

مرگ‌ومیر مادران در غیبت متخصص زنان

بخشی از چالش حضور مردان در بخش‌های زنان به دلیل تربیت‌نشدن نیروی زن کافی در کشور است

هنگام درد و بیماری انگار انسان آسیب‌پذیر تر می‌شود، این تجربه‌ای است که همه ما کم‌وبیش آن را احساس کرده‌ایم و در چنین هنگامه‌ای دل‌مان می‌خواهد حتی‌الامکان درد و بیماری مان را با پزشکی هم‌جنس در میان بگذاریم. کسی که خیلی بهتر حالات و احساسات ما را درک می‌کند و اگر بنا باشد معاینه‌ای انجام شود و شرح حالی بدهیم، به‌طور یقین‌با چنین فردی راحت‌تر هستیم و دیگر احساس عذاب و جدان ماجرای روی با نامحرم و معذب‌بودن از چنین ماجرای روی احساس درد و بیماری مان سسنگینی نمی‌کند و دچار چالش نمی‌شویم. اما همیشه و همه جا امکان اینکه با پزشک و کادر درمان خانم مواجه شویم، وجود ندارد! خیلی وقت‌ها که برای انجام خدمات درمانی از جمله جراحی به مراکز و بیمارستان‌ها به‌خصوص در بخش خصوصی مراجعه می‌کنیم، از نیروهای خدماتی گرفته تا کادر اتاق عمل ممکن است آقا باشند، حتی اگر به خاطر باورها و حساسیت‌های شخصی مان پزشک معالج را خانم انتخاب کرده باشیم، این در حالی است که طبق قانون انطباق امور اداری و فنی مؤسسات پزشکی با موازین شرع مقدس لازم است برای ارائه خدمات پزشکی و درمانی برای خانم‌ها از کادر پزشکی و حتی خدمه خانم استفاده شود؛ قانونی که در اغلب مراکز دولتی رعایت می‌شود اما در مراکز خصوصی و شهرستان‌ها به واسطه کمبود نیرو چندان جدی گرفته نمی‌شود و این مسئله می‌تواند سلامت روان بیماران را تحت تأثیر قرار دهد.

نمای نزدیک

نگاهی به قانون انطباق امور پزشکی با شرع مقدس

(به استثنای مواقع ضروری) با ملحفه یا گان عمل پوشانیده شوند. طبق ماده ۲۶ رعایت کامل پوشش اسلامی طبق ماده ۴ برای تمامی پرسنل اتاق عمل اعم از پزشک، پرستار و کادر خدمات کاملاً الزامی است. بر اساس این قانون، رفتار و گفتار همکاران مرد باید در محدوده انجام وظایف محوله و با رعایت کامل شئون اسلامی باشد. ماده ۲۹ این قانون به صراحت تأکید می‌کند: از به کار گماردن خدمه مرد در اتاق‌های قبل از زایمان (Labor-Room) زایمان و بعد از زایمان باید خودداری شود و انجام امور مربوط به بیماران به عهده خدمه زن که از نیروی جسمانی بیشتری برخوردار هستند، واگذار شود. مواد فوق‌الذکر به منظور رعایت موازین شرع مقدس اسلام در اتاق‌های عمل و اتاق زایمان تنظیم شده و به کار نبردن کلمات اتاق زایمان در جایگاه‌های خاصی صرفاً به منظور رعایت اختصار کلمه است. بر اساس قانون انطباق همچنین در مراکز پرستگاری (رادیولوژی) باید تلاش بر انجام پرستگاری بیماران از سوی افراد همگن باشد. در صورتی که در یک رادیولوژی تعداد پزشکان و تکنیسین‌های زن و مرد به حد کافی باشد، رادیوگرافی بیماران زن الزاماً باید از سوی پزشک

قانون انطباق امور اداری و فنی مؤسسات پزشکی با موازین شرع مقدس در ۱۴ شهریور ماه ۱۳۸۰ به تصویب رسید تا مسأله پیرامون حضور زنان در مراکز پزشکی را بر مبنای شرع مقدس اسلام قانونمند کند. مؤسسات پزشکی، تمامی مراکز پزشکی و وابسته به پزشکی نظیر بیمارستان، زایشگاه، آسایشگاه، آزمایشگاه، پلی کلینیک‌ها، مطب پزشکان و داروخانه‌ها و محل کار سایر افسار پزشکی و مؤسسات فیزיותרاپی و الکتروفیزיותרاپی، هیدروتراپی، آزمایشگاه‌های تشخیصی و پژوهشی، درمانگاه، رادیولوژی، مراکز پزشکی هسته‌ای، مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی، بخش‌های تزریقات و پالسمان یا هر تکنیک‌هایی که به‌نام و عنوان یا اجازه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایجاد شده یا خواهد شد (اعم از بخش دولتی - خصوصی و خیریه) و واحدهای مشابه در دانشگاه‌های علوم پزشکی و تمامی کارکنان فنی، اداری و خدماتی آنها مشمول این قانون هستند. ماده ۱۷ این قانون به پوشش بیماران زن می‌پردازد و می‌گوید: جهت بیماران از گان و روسری بزرگ و مناسب که گردن و سینه‌های آنان را کاملاً بپوشاند، استفاده شود. بر اساس تبصره این بند هم تمامی بیماران باید در تمام مراحل عمل

نگاه

وقتی زن هیچ حقی برای ارث نداشت!

اسلام و حکم ارثیه زن

دنیا قدیم یا به زن اصلاً ارث نمی‌داد. می‌داده‌اند اما با او مانند صغیر رفتار می‌کرده، یعنی به او استقلال و شخصیت حقوقی نمی‌داد. احیاناً در بعضی قوانین قدیم جهان اگر به دختر ارث می‌دادند، به فرزندان او ارث نمی‌دادند، برخلاف پسر که هم خودش می‌توانست ارث ببرد و هم فرزندان او می‌توانستند وارث مال پدر بزرگ بشوند و در بعضی از قوانین دیگر جهان که به زن مانند مرد ارث می‌دادند، نه به صورت سهم قطعی و به تعبیر قرآن «نصیباً مفروضاً» بود بلکه به این صورت بود که به مورث حق می‌دادند که درباره دختر خود نیز اگر بخواهد وصیت کند...

علل محرومیت زن از ارث

علل اصلی محرومیت زنان از ارث، جلوگیری از انتقال ثروت خانوادگی به خانواده دیگر بوده است. طبق عقاید قدیمی نقش مادر در تولید فرزند ضعیف است.

«ریاست مذهبی در این خانواده (پدرشاهی) با پدر بزرگ خانواده بود و پس از او اجرای مراسم و تشریفات مذهب خانوادگی فقط به واسطه او و اولاد ذکور از نسلی به نسل بعد منتقل می‌شد و پیشینیان مردان را فقط وسیله ابقای نسل می‌دانستند و پدر خانواده چنانکه حیات‌بخش پسر خویش بود، همچنین عقاید و رسوم دینی خود و حق نداشتن آتش و خواندن ادعیه مخصوصه مذهبی را نیز به او انتقال می‌داد، چنانکه در وداهای هند و قوانین یونان و روم مسطور است که قوه تولید منحصر به مردان است و نتیجه این عقیده کهن این شد که ادیان خانوادگی به مردان اختصاص یابد و زنان را بی‌واسطه پدر یا شوهر هیچ گونه دخالتی در امر مذهب نبوده... و چون در اجرای مراسم مذهبی سهم نبودند، از سایر مزایای خانوادگی نیز محروم می‌بماندند، چنانکه بعدها که وراثت ایجاد شد، زنان از این حق محروم شدند.»

محرومیت زن از ارث علت دیگر نیز داشته است، از آن جمله آنست که قوه تولید منحصر به مردان است و نتیجه این عقیده کهن این شد که ادیان خانوادگی به مردان اختصاص یابد و زنان را بی‌واسطه پدر یا شوهر هیچ گونه دخالتی در امر مذهب نبوده... و چون در اجرای مراسم مذهبی سهم نبودند، از سایر مزایای خانوادگی نیز محروم می‌بماندند، چنانکه بعدها که وراثت ایجاد شد، زنان از این حق محروم شدند.»

محرومیت زن از ارث علت دیگر نیز داشته است، از آن جمله آنست که قوه تولید منحصر به مردان است و نتیجه این عقیده کهن این شد که ادیان خانوادگی به مردان اختصاص یابد و زنان را بی‌واسطه پدر یا شوهر هیچ گونه دخالتی در امر مذهب نبوده... و چون در اجرای مراسم مذهبی سهم نبودند، از سایر مزایای خانوادگی نیز محروم می‌بماندند، چنانکه بعدها که وراثت ایجاد شد، زنان از این حق محروم شدند.»

عرب جاهلیت از همین نظر مخالف ارث بردن زن بود و تا پای مردی - ولو در طبقات بعدی - در میان بود، به زن ارث نمی‌داد، بنابراین وقتی که آیه ارث نازل شد و تصریح کرد به اینکه: «لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانُ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانُ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ لَوْ كَفَرَ نَصِيباً مَّفْرُوضاً» باعث تعجب اعراب شد.

اتفاقاً در آن اوقات برادر حسان بن ثابت، شاعر معروف عرب، مرد و از او زنی با چند دختر باقی ماند. پسر عموه‌ای او همه دارایی او را تصرف کردند و چیزی به زن و فرزندان او ندادند. زن او شکایت نزد رسول اکرم (ص) برد.

رسول اکرم (ص) اینها را احضار کرد. آنها گفتند: زن که قادر نیست سلاح بپوشد و در مقابل دشمن بایستد، این ما هستیم که باید شمشیر دست بگیریم و از خودمان و از این زن‌ها دفاع کنیم. پس ثروت هم باید متعلق به مردان باشد، ولی رسول اکرم (ص) حکم خدارا به آنها ابلاغ کرد.

برگرفته از کتاب نظام حقوق زن در اسلام
استاد شهید مرتضی مطهری

روایت‌ها

شدت یوکی استخوان در زنان

آنطور که افشین استوار، رئیس پژوهشگاه علوم غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران می‌گوید، در زنان بعد از سنین یانسگی به دلیل کاهش ترشح هورمون‌های استروژن و پروژسترون (هورمون‌های جنسی زنانه) که روی سلامت استخوان اثر حفاظتی دارند، کاهش توده استخوانی تسریع می‌شود، بنابراین احتمال یوکی استخوان و شکستگی آن پس از سن یانسگی در زنان افزایش می‌یابد.

طبق توضیحات این متخصص یک پیمایش یوکی استخوان اخیر در کشور انجام شده است که نشان می‌دهد در سنین بالای ۵۰ ساله در ۳۷ درصد زنان دچار یوکی استخوان و ۸۰ درصد زنان بالای ۷۵ ساله مبتلا به این بیماری هستند، به عبارت دیگر از هر پنج زن بالای ۷۵ ساله، چهار نفر مبتلا به یوکی استخوان هستند.

تدبیر برای فروش محصولات

زنان سرپرست خانوار

ایجاد بازارچه‌های فصلی و دائمی و نمایشگاه‌های بین‌المللی برای زنان سرپرست خانوار موضوعی است که انسبه خزلی، معاون رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده در سفرش به کردستان از آن خبر داد.

خزلی تا تأکید بر اینکه در تلاش هستیم به منظور پشتیبانی از بانوان تخبه و سایر بانوان شاغل در صنایع دستی و دیگر حوزه‌ها تسهیل‌گری کنیم، گفت: برخی از مصوبات دیگر که یکی از نیازهای اصلی استان کردستان نیز است، موضوع فروش محصولات بانوان سرپرست خانواده است. با فراهم کردن شرایط مناسب، زمینه فروش و حتی صادرات محصولات را فراهم خواهیم کرد. این مهم باعث می‌شود بانوان امنیت شغلی داشته باشند. به گفته وی یکی از کارهایی که در دست اقدام است ایجاد بازارچه‌های فصلی، دائمی و نمایشگاه‌های بین‌المللی است که در کردستان نیز انجام شده است و اعتبار مصوب را نیز داشت اما در کش و قوس ادارات داخل استان بازماند.

جهانی مرگ مادران باردار به ازای هر ۱۰۰ هزار زن زنده، ۲۰۰ نفر است، خاطر نشان کرد: «در کشور ما این آمار در ۴۰۰ سال به حدود ۲۰۰ هزار تولد زنده رسید که یک‌دهم آمار جهانی و خیلی بهتر از چیزی است که دنیا تا سال ۲۰۳۰ برنام‌ریزی کرده است.»

وی در ادامه به بررسی عوامل مرگ مادران باردار پرداخت و افزود: «در مطالعاتی که در کشور صورت گرفته سن متوسط مادران فوت شده ۳۰ تا ۲۵ سال و عمدتاً در زایمان اول بوده است. در این میان ۴۵ درصد ناشی از عدم تخصص کافی کادر است.»

رئیس‌زاده بار دیگر توزیع پزشکان متخصص را مطرح کرد و گفت: «آمار دیگری که مهم است اینکه در ۱۷ درصد موارد، در دسترس نبودن متخصص زنان باعث مرگ مادر شده است که این نشان می‌دهد برآکنش باید تغییر یابد.»

می‌کند، ممکن است مرد با استناد به موادی از قانون مدنی که ریاست خانواده را از آن شوهر دانسته و زن را ملزم می‌کند، تحت عنوان تمکین عام، از اوامر همسر خود تبعیت کند و در غیر این صورت (در صورت عدم تمکین) از حق نفقه بر خودر دار نخواهد بود. اقدام به طرح دعوی الزام به تمکین کرده و قاضی، رأی بر تمکین زن از دستور شوهر بر کار نکرده صادر کند و عدم تمکین او را مسقط حق نفقه وی بداند.

آیا زن بدون اجازه مرد می‌تواند سرکار برود؟
تهدا در شرایطی زن نمی‌تواند بدون اذن مرد، سر کار برود و از حمایت قانونی در این خصوص برخوردار نیست که حق عدم اشتغال زن در شروط ضمن عقد درج شده باشد، زن و مرد ذیل آن را امضا کنند و ازدواج با شرط عدم اشتغال زن تحقق یابد یا اینکه مرد، پس از ثبت دادخواست صدور حکم منع اشتغال زن و ارائه لایحه دفاعیه منع اشتغال زوجه اثبات کند شغل همسرش، منافی مصالح خانواده، شأن مرد یا شأن و حیثیت خود زن است و دادگاه در خصوص منع اشتغال زن رأی قطعی صادر کند.

در صورتی که موارد مذکور در پاراگراف‌های قبل، تحقق نیابد یا چنانچه حق اشتغال ضمن عقد به زوجه داده شده باشد و شغل انتخابی او نیز مخالف اسلام، شأن مرد، مصالح خانواده و حیثیت زن نباشد، زن می‌تواند بدون اجازه مرد، سر کار برود و اقدام به کسب درآمد از طریق شغل خود کند و مرد حقی بر منع وی از اشتغال نخواهد داشت.

مهم کیفیت خدمات در نظام‌های بهداشت و درمان است. این در حالی است که پزشکان متخصص زنان و زایمان نقش مهمی در پیشگیری از این اتفاق دارند. نفیسه تقی، دبیر علمی نخستین کنگره تخصصی چالش‌های بالینی زایمان، حضور متخصص زنان و زایمان را نجات‌بخش جان مادر و نوزاد می‌داند و می‌گوید: «اگر یک خانم در طول دوران بارداری به درستی نگهداری نشده باشد، وقتی وارد فاز زایمان می‌شود، مثل بمب ساعتی می‌ماند که ممکن است هر یک از بیماری‌ها را داشته باشد و کسی باخبر نباشد. اتفاق بعدی اتفاقات پیش‌بینی نشده در زمان زایمان است. ممکن است در این فرایند اتفاقاتی بیفتد که از روند طبیعی خارج شود و اگر درست مدیریت نشود، مسائل زیادی ایجاد می‌شود.»

رئیس سازمان نظام پزشکی کشور نیز در این مراسم طی سخنانی با اشاره به اینکه میانگین

موضوع کمبود متخصص زنان و زایمان و فلوئید و نابرووری را باید جدا از سایر رشته‌های پزشکی که گفته می‌شود دچار کمبود هستیم، بررسی کرد. خانم‌ها برای بیماری‌ها و چک‌آپ‌های زنانه، باید نزد پزشک خانم بروند و کمتر خانمی حاضر می‌شود برای بیماری‌های زنانه سراغ پزشکان آقا برود!

اما وقتی پزشک خانم در شهر و منطقه‌ای حضور ندارد، خانم‌ها ناگزیر باید به پزشک مرد مراجعه کنند یا قید مراجعه به پزشک و چک‌آپ‌های دوره‌ای را بزنند که این مسئله موجب می‌شود بیماری‌های احتمالی آنها پنهان بماند و این پنهان ماندن بیماری‌های زنانه، قطعاً می‌تواند سلامت مادران ما را تهدید کند و این تهدید، متوجه جامعه و نظام سلامت کشور است.

سلامت‌سنجی نبودن متخصص زنان؛ عامل مرگ ۱۷ درصد مادران
مرگ‌ومیر مادران باردار در دنیا یکی از شاخصه‌های

زنان و زایمان در کلانشهرها، می‌توان متوجه این موضوع شد که برخی از مراجعان این مطب‌ها، خانم‌هایی هستند که از سایر شهرها و روستاهای دور می‌آیند، چون دسترسی به متخصص زنان و زایمان در محل سکونت آنها، خیلی سخت و دشوار است و لاجرم عزم سفر می‌کنند.

در مطالعاتی که در کشور صورت گرفته سن متوسط مادران فوت شده ۳۰ تا ۳۵ سال و عمدتاً در زایمان اول بوده است. در این میان ۴۵ درصد ناشی از عدم تخصص کافی کادر است

در مطالعاتی که در کشور صورت گرفته سن متوسط مادران فوت شده ۳۰ تا ۳۵ سال و عمدتاً در زایمان اول بوده است. در این میان ۴۵ درصد ناشی از عدم تخصص کافی کادر است

در مطالعاتی که در کشور صورت گرفته سن متوسط مادران فوت شده ۳۰ تا ۳۵ سال و عمدتاً در زایمان اول بوده است. در این میان ۴۵ درصد ناشی از عدم تخصص کافی کادر است

در مطالعاتی که در کشور صورت گرفته سن متوسط مادران فوت شده ۳۰ تا ۳۵ سال و عمدتاً در زایمان اول بوده است. در این میان ۴۵ درصد ناشی از عدم تخصص کافی کادر است

مطروحی در پاراگراف اول این تبصر می‌توان گفت شغل زن شوهردار، نباید منافی مصلحت خانواده یا شأن خود او یا شوهر وی باشد و تشخیص اینکه شغل و اشتغال زن شوهردار با مصالح خانواده یا حیثیت و شأن خود او یا همسرش منافات دارد، با دادگاه و قاضی رسیدگی کننده به این موضوع است. براساس بررسی حدود اختیارات شوهر در منع اشتغال زن، باید مواد ۱۱۱۷ و ۱۱۰۵ قانون مدنی، همچنین اصل ۲۸ قانون اساسی را مدنظر قرار داد. ماده ۱۱۰۵ قانون مدنی مقرر می‌دارد: «در روابط زوجین، ریاست خانواده از خصائص شوهر است.» ماده ۱۱۱۷ قانون

حقوق خانواده

شاغل بودن یا شاغل نبودن خانم بعد از ازدواج
موضوعی است که به نوعی به توافق میان طرفین بازمی‌گردد. با وجود این قانون هم برای این مواقع پیش‌بینی‌هایی داشته است، مثل شرط ضمن عقد برای اشتغال و مواردی نظیر این.

عقد نکاح، ایجادکننده حقوق و تکالیف متقابل برای زوجین است و هر یک از این حقوق و تکالیف ناشی از عقد نکاح، مسأله و دعوای احتمالی مخصوص به خود را دارند که در صورت نیاز، امکان طرح دعوی در خصوص آنها و تقاضای صدور حکم، پیرامون مسائل ایجادشده وجود دارد. اشتغال زن شوهردار و حق شوهر بر منع زن از کار کردن، از جمله مسائل و دعوای است که معمولاً و نه همیشه، پیرامون مسئله تمکین مطرح می‌شود چراکه بر اساس نظر قانونگذار، زن باید از مرد، تمکین عام و خاص کند و مقصود از تمکین عام، این است که زن، تابع امر همسر خود باشد. همین امر، این شبیهه را برای برخی افراد ایجاد می‌کند که آیا اشتغال زن با این همسر، از مسائلی تمکین عام محسوب می‌شود یا خیر و آیا زن برای شاغل بودن، باید رضایت همسر خود را جلب کند.

ماده ۱۱۱۷ قانون مدنی در خصوص اشتغال زن شوهردار و ارتباط آن با مصلحت خانواده مقرر می‌دارد: «شوهر می‌تواند زن خود را از حرفه یا صنعتی که منافی مصالح خانوادگی یا حیثیت خود یا زن باشد، منع کند.» بر اساس ماده مذکور در خصوص مسئله